AMBROSI CARRIÓN

ELS ESCLOPS DE LA SORT

RONDALLA PER A INFANTS EN UN PRÓLEG I DOS ACTES

BARCELONA
Impremta d'Art : Provença, 304
1915

ELS ESCLOPS DE LA SORT

Aquesta rondalla, escrita per els precs d'uns bons amics, no té altra pretensió que la de ser en mans dels petits com un amable i lluminós llibre d'estampes. Es tracta d'una comedia de criatures, una temptativa més envers el Teatre d'Infants, mes el teatre fet per a ells, representat per ells i pensat perquè l'escolti un auditori de menuts.

Aquesta temptativa escènica, no vol ser altra cosa que un joc disciplinat, un alegre joc aon cantin, dancin, recitin i evolucionin, sapiguent sempre el valor de lo que fan i el sentit íntim de cada paraula. Si els infants saben jogar disciplinadament, els hi és molt més fàcil apendre a treballar. I ells han de fer-ho entre cançons, rialles i dances... per què són altra cosa que una cançó viventa, un ritme de ball o un clar somriure? I quan ho facin respecteu-los; penseu que tenen la dignitat com la pell, molt tendra: costa poc l'esgarrinxar-la. I hi han esgarrinxades que fan mal tota la vida.

FIGURES DE LA RONDALLA

LA NURIA	9	anys
NASI, el germà gran	12	»
JANET EL PETIT	5	»
UNA VEU		
LA NOIA QUE CANTA		
LA POR		
LA POBRETA		
EL MUSSOL		
EL PARE FOLLET		
ELS FOLLETS		
ELS PATGES		

Chors d'àngels, de nois i noies, de cuques de llum, escarbatons, granotes i llagostes.

AMBROSI CARRIÓN

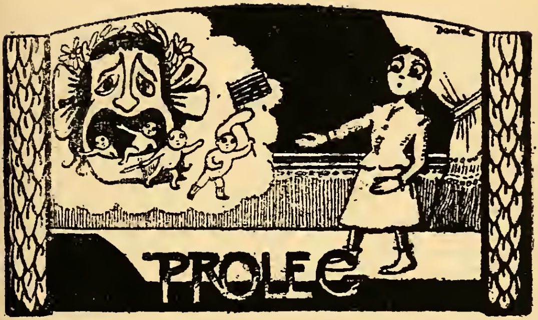
ELS ESCLOPS DE LA SORT

RONDALLA PER A INFANTS
EN UN PRÓLEG, DOS ACTES I TRES QUADRES

MÚSICA DEL MESTRE
EUSSEBI BOSCH HUMET

BARCELONA
IMPREMTA D'ART : PROVENÇA, 304
1915

PROLEG

PRÓLEG

(Després d'un breu preludi de l'orquestra, apareix la Nuria devant de la cortina i fent una reverencia diu:)

NURIA

Déu vos guard, misenyors... Io... soc la
[Nuria.
Si vinc ans que comenci la rondalla,
és per que el qui l'ha feta m'ha dit: «Nuria,
tu qu'ets un xic més desvergonyideta
qu'els teus germans, podràs sortir a dils-hi...»
(*Dubtant.*)
A dils-hi?... Què? (*Rient.*)
Ai Déu! No m'en recordo.
(*Fent acció d'entornar-se'n.*)
I si l'hi preguntés?... Qui sab aon para!...
(*Senyalant.*)
Ai, me sembla que'l veig, allí... al radera,
prop de la porta... Quina cara posa!
Està enfadat!... Fins crec que m'amenaça!...
(*Cridant.*)
Ja no ho faré mai més!... Sí!... ja m'entorno...

Un altre dia serà... No, no!... no'm miri...
(*Soptadament, adonant-se del públic.*)
I tanta gent!... (*Tapant-se la faç.*)
Déu meu, quina vergonya!...
(*Resta un instant immòbil. De sobte es tomba al sentir que al séu radera peguen cops a la cortina i diu vacilant com si anés seguint a un que l'apuntés:*)
M'ha dit: «Senyors, avui la festa és nostra,
per a els petits i pels petits és feta...
Vosaltres la gent gran, teniu el rostre
massa seriós... Mireu amb els ulls tèrbols,
com si haguessim de fer dolenteríes,
ni avui heu de deixar de vigilar-nos!...
Com que sou grans, sou molt formals i us [pesa
que ara fem nostre eix lloc des d'aon vos deien
coses molt series altre temps... Si us cansa
l'escoltar-nos... i us sembla que comedia
no sabrem fer... vaja... podeu anar-vos-en...
per nosaltres... no esteu»...
(*Tombant-se furiosa a la cortina.*)
Prou, home, calli,
que ara ja m'en recordo!...
(*Avançant-se decidida al prosceni.*)
I si volieu
quedar-vos, escolteu: «Com som nosaltres
vos haveu de tornar, com un temps foreu,
entremaliats, riallers i molt cridaires...
Com quan feieu *campana* a l'anâ a estudi,
i d'amagat la fruita us atipaveu,

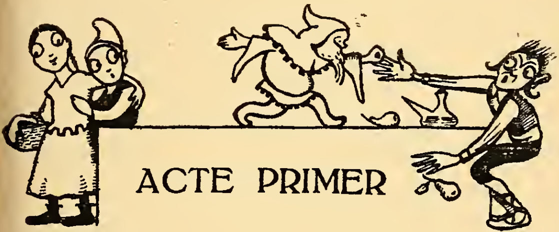
com quan tornaveu, plens de fang de còrrer,
i vosaltres, senyores, com quan xiques,
portant als braços una nina, rossa
o bruna, tant-se-val, vos enfilaveu
al tocador per a posar-vos polvos,
i us abocaveu totes les ampolles
on hi havía la olor. Voleu negar-ho?...
Vaja, tots ho hem estat de criatures!...»
Fins el mateix que ha escrit eixa rondalla,
car va dir-nos fa jorns: «Quanta tristesa;
jo ja no puc jugar i m'hi daleixo
contemplant-vos!... Sense ser vell, ja apunta
un bri d'argent en mos cabells... mes ara,
per a vosaltres un nou joc combino,
i quan el feu, tot somriuré mirant-vos,
i em semblarà que torno a ser qui era
fa vint anys...» Ja ho sabeu, això és la festa.
I demprés va afegir: Juga mainada,
juga dessota el sol que riu besan-te,
canta i riu follament, tant fort com puguis,
canta, que amb tu la vida s'extasía
d'etern renovament. Riu, canta, crida,
i el teu clam, tot vibrant, al cel s'elevi
com un baume de flors a mitj desclourer,
com trillejar de mil i mil campanes
que repicant a festa giravolten,
que la vida és per tu tota plegada,
clara com un matí de primavera,
desbordanta de flors i fruits sucosos,
tota en un vol d'ocells, i en una flaire
de prades infinites que floreixen,

d'un sol d'argent, en viva llum nimbada,
i extensa com el cel que mai te terme.»

(*Canviant de to.*)

Altres coses va dir... mes jo, mesquina,
no'l vàreig sabê entendre... Perdoneu-me,
mes crec que us faré grat tot i callant-les...
Tenía que parlar de la rondalla,
mes ja la sentireu? Vritat?... M'hi jugo
un batllarí que ja cap vol anar-se'n...
Per un cop... tant-se-val... No hem de tor-
[nar-hi.

(*Rient, fa un altra reverencia i desapareix darrera la cortina, mentres torna a sonar l'orquestra fins que comença l'acte primer.*)

ACTE PRIMER

ACTE PRIMER

Interior d'una cuina molt pobre. A l'esquerra la llar. Al fons la porta que dóna a fòra. És a la nit.

(*Assegut a terra i arrecerat en els braços de la Nuria, que seu en un banc prop de la llar, en Janet, tremolant de fret i tot ploricós. Se sent una veu que canta molt llarc i trist.*)

MÚSICA

UNA VEU

Arrupit sobre la neu
un ocell s'és mort de fret,
el séu cant s'haurà perdut
per l'espai per sempre més...

JANET
(*Recitant amb la música*)

Quin fret, Nuria, quin fret...

NURIA

Dorm, dorm i calla...

JANET

Que era trist aquell cant!...

NURIA

Ves, no l'escoltis...

UNA VEU

Totes les cançons han mort,
tots els arbres s'han secat,
en la llar no hi ha tions...
al rebost no hi queda un pà...

JANET, *plorant*

Com nosaltres, no sents?...

NURIA

Deixa que canti;
Que vol dî una cançó?...

JANET

Es qu'és tant trista!...

NURIA, *alçant-se*

Doncs jo en sé una de molt més bonica!
Te la vaig a cantar perquè t'adormis...

(*Cantant*)

Si el ninoi és bon minyó
menjarà coca i turró,
que són coses molt dolcetes
Les hi darem sense pà,

per poguer lleminejar,
car té totes les dentetes.

(Janet, rient, s'alça i canten tots dos.)

Coca eusucrada
i mel daurada,
atmetlles i pinyons,
que són d'alló més bons.
Un trago de moscatell
del que guarda l'avi vell,
per que quan se'n vagi al llit
digui amb modos bona nit.

(Donant-se les mans giravolten ballant, fins que cauen a terra; al mateix instant para la música i es presenta el Nasi a la porta. En Janet i la Nuria han quedat asseguts a terra l'un davant de l'altre.)

NASI

Apa!

NURIA, *alçant-se i amb mal-humor*

Gracies a Déu!

NASI, *casi cridant*

Què?...

NURIA

Ja era l'hora...

(En Nasi s'asseu davant de la llar.)

NASI

Per què no has encès foc?..,

NURIA, *quasi plorant*

Si no hi ha llenya...

JANET

Què portes per sopar?

(*En Nasi no respòn; llavors la Nuria se li acosta i diu:*)

NURIA

No has vist la tía?

NASI, *torbat*

Veuràs... jo no...

NURIA

Què dius? Ai poca pena!
Que no ho sabs que està buida la pastera
i que al llenyer no hi ha un boscall per mostra?
Què no ho sabs que'n Janet té els peus des- [calços
i no pot caminar? I que si resta
ací sol de pô es mor?...

NASI

Veràs... jo...

NURIA

Calla...
t'hauràs menjat tot quan debía dartel...
Per'xò ets el gran?... Ben cert que'm jugaría
quansevol cosa, que tot el recapte
te l'has menjat?

NASI

Veuràs... jo... no...

NURIA, *plorant*

Ves!... Mare,
per què ens habeu deixat?
(En Janet també plora.)
Janet, no ploris.
Demà, si fa bon temps i si desglaça,
ens en'nirem al poble...

NASI

Veuràs...

NURIA

Dèixem,
no sabs altre cançó?...
(Apartant-se d'ell amb fàstic.)
Ah, com tufejes!...
Tu has begut...

NASI

Veuràs... jo...

NURIA

Prou t'ho coneixo.
Hauràs passat el día, no m'ho neguis,
amb aquells carboners... Iací, nosaltres
esperante...

NASI, *alçant-se i cridant*

Ja prou. A mi no'm mana
ningú... Faig lo que vull... I si no calles.,.
(Anant-li a pegar.)

JANET, *abraçant-se a la Nuria*

Nuria!...

NURIA

Deixa que'm pegui...

NASI, *asseient-se, després d'una pausa*

Sou tan tontos!...
Si volguessiu venir no patirieu...
(Amb molt misteri.)
Avui hem pres un sac tot ple de peres,
peres d'hivern, tant dolces i sucoses!...

NURIA

Recorda bé lo que't va dir la mare:
«Qui fa mal en la vida, això no falla,
acaba malament... Ai del qui furta;
tu ets el més gran, treballa, Nasi, i pensa
que'ls teus germans, sens tu, no podràn val-
[drer's...»

NASI, *ajaçant-se en un recó*

Dèixem, dèixem, tinc sòn!...

NURIA

Troba son càstig
sempre el dolent...
(Agafant al petit i portant-lo prop de la llar.)
Anem, Janet, no ploris,
demà ens anirem...

JANET

Quin fret, oh Nuria!...

NURIA *al Nasi, que s'ha ajaçat en un racó*

Les paraules no oblido de la mare:
«El qui ha viscut com un malvat,
aviat o tard és castigat.
Quan dorm, de nit, vindrà el mussol
i li farà seguî el llençol..,
Els mals follets l'empaitaràn,
els escorpins s'els menjaràn,
serà tot ell ple de neguit,
no aclucarà mai l'ull de nit,
i al fi els diables el pendràn
i dins l'infern el tiraràn...

JANET

Deixa'l, que s'ha adormit... Quin fret que sento
als peus!

NURIA

Vina, pobret!... Una rondalla
te contaré d'aquelles de la mare...
i dormiràs...

(Se treu el mocador que porta a les espatlles, i demprés de fer-lo ageure a terra, li embolica els peus, asseient-se al séu costat.)

JANET

Sense sopar!...

NURIA

No hi pensis.

Apa, estigues ben quiet, clou les parpeltes,
que vaig a començar...

JANET, *plegant les mans amb ilusió*

Ai, germaneta,
si fos vritat alló de les rondalles
i ara a nosaltres ens en passés una...
menjaríem, oidà?...

NURIA

Pst!... que començo:...
(*Després d'un silenci i amb certa cantarella.*)
Pel món passa una gran dama
a qui diuen la Sort gran,
porta al front com viva flama
un claríssim diamant.
Braçalets rumbeja als braços,
tots els dits coberts d'anells,
el jipó tot ple de llaços,
i de perles els cabells.
De satí els escarpins porta,
didals semblen de petits,
com que va de porta en porta,
diu qne té els peus malferits.
No entra pas a tota casa;
on s'atura, pots contâ
que mai més neguit s'hi passa,
car feliços ella els fa.
Mes plorant de nit i dia
corre per el món tant gran,
que ha perdut tota alegría,
sempre els peus li sagnaràn.

demana i digues prompte...

JANET

Germaneta,
què li demanaré?... Ja ho sé. La taula
ben parada, un sopar ben bó; què't sembla?

NURIA

Doncs demana i pica en terra,
tot seguit quan vols vindrà;
ells ho són tot en la terra,
no més cal el bon usar.

JANET

Doncs ja està dit: la taula ben parada.

(Fa un salt i la taula aquella desapareix i en el séu lloc en surt un altre de molt ben parada. Llavors fins s'espanta; en Nasi s'alça d'un salt.)

Ai mare!...

NURIA

Sense por, què més?...

JANET

Viandes
ara, ben bones.

(Dóna un altre cop a terra i es presenten pel fons tres nens, habillats de patjes, portant unes plates plenes de menjar.)

NURIA

Ai quins nens!...

NASI, *extasiat*

Reira,
quina flaira més bona!...

JANET, *saltant de content*

Vins ben dolços,
i per a estar contents, cançons i dances
i jòcs dels més bonics...

(Surten tres patjes més portant en unes safates ampolles i altres coses.)

NURIA

Si sembla un somni.

JANET, *sentint-se fort*

Tot lo que he dit, ho vull al punt. Depressa...

MÚSICA

ELS PATJES

(Avençant en forma de ballet i posant les viandes sobre la taula.)

Ja la taula està parada,
mis senyors podeu menjar,
la vianda ben guisada
i amanida ací ja està.
Crec que al punt la trobareu,
i si no ja ens ho direu,
car a tot hem acudit
perquè us faci bon profit.

(Fant una reverencia.)

ELS TRES GERMANS

Mira, mira, mira, — que polits que són,
criats amb tants modos — per en lloc no hi són.

(Avençant del fons agafats de la mà amb la Nuria al mig, també mig dançant, mentres els patjes dancen al séu costat.)

ELS DOS NOIS, *fent reverencies*

Podeu passar, gentil senyora.

NURIA

Deume la mà, mos cavallers.

ELS DOS NOIS, *pel la taula*

Llença una flaira ubriagadora.

NURIA

Són uns grans homes, nostres cuiners...
(*Ballen.*)

ELS PATJES

Abans de coure una vianda,
tot rumiant set anys passem
corrent de l'una a l'altra banda,
i així encar tranquils no estem.

ELS TRES GERMANS

Mira, mira, mira: — si són tant polits,
què diràn al veurer — que menjo amb els dits?

TOTS

(Donant-se les mans, molt acompassats a

gambades, grotescament solemnials volten la taula.)

Per començâ, unes olives,
i un bon trago tot seguit;
redera, panses i figues,
que és menjar molt escollit.
I demprés vindrà el pollastre,
que no'n deixarem ni rastre;
i per fi de la funció,
menjarem mel i mató.

(*Giravoltant depressa.*)

I entre cants i ballaruga
cridarem: Campi qui puga!
que nosaltres ja hem campat
i un bon àpat hem trobat.

(*Parlant. Resten els sis patjes al fons; ells tres s'aboquen damunt de la taula i de les viandes de les safates.*)

JANET

Jo vull la coca...

NURIA, *menjant*

Noi, qu'és bó!...
(*Allargant una pera al Nasi.*)
Té, Nasi!

NASI

No, no! Peres, no'n vull!
(*Resta en un recó mirant-se an en Janet, que porta posats els esclops de la Sort.*)

NURIA

Janet... I ara?
No menjis amb els dits!...

NASI, *per ell*

Si jo podía...

NURIA

Sols cal el bon usar... Cal que't recordis
dels mots de la rondalla... No t'oblidis
que a voltes massa sort pot ser desgracia,
i prou que n'hem patit...

JANET, *amb la boca plena*

Mireu la vella
com rondina, mes entretant se menja
la confitura...

NURIA

Jo?

JANET

Visca la gresca!
T'has posat uns bigotis, que ara sembles
el general Bum-bum!...

NASI, *apropant-se an en Janet*

Si jo goçava...

NURIA, *pel Nasi*

Mire't el mal carat!... Ara no menja
per enveja o per punt... Apa, no siguis

tant sorrut..., i mai més a robar peres...
Jo mateixa et daré...

(*Se'n va a la taula i prepara en un plat diferentes coses per a portar-les al Nasi, que mentrestant s'acosta al Janet i s'assenta als séus peus.*)

NASI

Janet, escolte'm:
vols canviar els esclops?...

JANET

Noi, ara menjo...

NASI

Veuràs que coses jo faré que't donguin...

JANET

Ves, ves...

NASI

Ho vols?

JANET, *enfadat*

No i no...

(*Treient-los-hi dels peus i apretant a corre, desapareix pel fons.*)

NASI

Que no? Per força!

(*En el mateix moment que'ls hi pren, tot desapareix: els patjes, la taula, les viandes, fins els mateixos talls els hi fugen de la

boca. La Nuria es tomba fent un gran crit. En Janet se posa a plorar.

JANET

Lladre!...

NURIA

Deu meu!...

(*Mes, d'un recó redera del Nasi surten el mussol i els follets, que l'empaiten cridant, mentres en Janet, ple d'espant, s'abraça amb la Nuria.*)

ELS FOLLETS

Al lladre!... Sac i peres!

(*Arrenca l'orquestra. Desapareixen cridant, mentres la Nuria diu, conçolant an en Janet.*)

NURIA

No ploris, no, Janet: a qui en mal n'usa,
sols els esclops poden dissort portar-li!

(*Resten abraçats. Se tanca la cortina, mentres atravessa l'escena un follet reçagat, amb una espasa formidable.*)

FI DE L'ACTE PRIMER

ACTE SEGON

ACTE SEGÓN

QUADRE PRIMER

Un bosc, que s'anomena el «Bosc Encantat». És de nit.

MÚSICA

(Surten el chor de nois, que movent-se rítmicament canten.)

NOIS

Cuqueta, cuqueta,
cuqueta de llum,
ta llum tant xiqueta
és flor sens perfum.

NOIES, *chor intern*

S'han dormit les flors en terra
i els estels s'han desvetllat;
i la lluna el plà i la serra
amb sa llum groga ha besat.

NOIS. *chor*

Petita, aixerida,
dins del cau, què hi fas?
au, surt desseguida,
ta llum me daràs.

NOIES

(Surten dançant, després es combinen amb el ball dels nois fins qus's deturen agrupant-se les noies al fons i els nois a dreta i esquerra; llavores canten:)

Ara és l'hora misteriosa
de les fades i els follets;
quiet l'aucell al niu reposa...
dorm el vent entre els pibets.

TOTS

Desperteu, follets i fades,
que'ls infants ja sónací;
que les flors mai olorades
nostres mans han de collî.
Au, follets de barba blanca,
que potsé os hem de pregar?
La llanterna d'una branca
cuques veniu a penjar.
Desperteu, desperteu,
i amb nssaltres jogareu.

(Surt del fons, amb llanternetes, el chor de cuques de llum acompanyat d'altres chors de llagostes, escarbatons i granotes.)

CHOR DE CUQUES DE LLUM

Psit! psit! psit!
Som del bosc els vigilants,
lo mateix ara que abans!
Psit! psit! psit!
Si una flor no s'ha adormit
la farem ficâ al séu llit.

(El chor de nois i noies va repetint lo mateix, molt baixet.)

Psit! psit! psit!
Si es desperta un papelló
rebrà un gros cop de bastó.
Psit! psit! psit!
Car del bosc som vigilants,
lo mateix ara que abans!

TOTS

Fem ara amatents la ronda
per veure si algú es deixonda.
Ai qui gosi aixecâ el dit,
pot quedar-hi estabornit.
I quan tot quiet estarà,
vinga de saltâ i ballâ.

(Van desapareixent, cantant la lletra del chor de cuques de llum, fins que queda el bosc sol.)

Psit! psit! psit!
Som del bosc els vigilants,
lo mateix ara que abans.
Psit! psit! psit!

Si una flor no s'ha adormit
la farem ficâ al séu llit.
Psit! psit! psit!
Si es desperta un papelló
rebrà un gros cop de bastó.
Psit! psit! psit!
Car del bosc som vigilants,
lo mateix ara que abans.

(Fineix la música; tots han desaparegut. Una pausa, i a poc, corrent com un desalat i portant en la mà els esclops meravellosos, entra el Nasi.)

NASI, *deixant-se caure a terra assegut i esbufegant*

Ah!... Ah! Estic reventat...

(Mirant arreu.)

Quina boscuria!...

(Acariciant els esclops i posant-se'ls, després de llençar els que porta.)

Ja són meus!... Ja soc l'amo!

(Espantant-se de sobte.)

Ai!...

(Després d'escoltar.)

I ara?...

Si no era res... Ja m'han perdut...

(Rient.)

Els totxos!!...

I em deien ruc a mi?... Ara, demano

perquè tinc una fam... Vull...

(Se sent un cruixit extrany. Esverat.)

Eh? Qui crida?...

No, no; me'n vaig; aquest indret m'espanta;
cercaré un altre lloc... Aquestes branques
me fan una basarda!... Si es fes dia!!...

(Cridant.)

Qu'hi ha?...

L'ECO

Qu'hi ha?...

(Molt lluny i llarg.)

Qu'hi ha?...

NASI, *fugint molt esverat*

Ai, que'm segueixen!...

(Desapareix per la dreta. Llavores, amb molt misteri, salta d'entre uns arbres el Pare follet, i fent extrany gest crida.)

EL PARE FOLLET

Veniu, veniu, amics follets;
no pot fugir d'eixos indrets;
amics follets, veniu, veniu,
que ja no'ns cal fer tant l'ull viu.

(Surten els follets i fan una gran reverencia.)

Pare mussol, veniu també:
vostre concell ens cal saber....

(Surt el mussol amb el follet, que li porta la qua.)

Digueu a mi senyora lluna
que obri bé l'ull, i no'n faci una
aquest xicot tant mal carat,
que'ls esclops màgics ha robat.

(El mussol és al centre de l'escena; al séu costat, els dos follets, i al primer terme el Pare follet.)

Ja que hi som tots, un concell fem,
i lo que cal fer determinem...

(*S'asseuen tots d'un cop.*)

Què li farem?... Què li farem?...

(*Se queden tots els follets amb un dit al front i la boca oberta, mirant enlaire, i el mussol cap-cot i alçant una porta.*)

Ell té els esclops de la Sort gran;
tot quant demani li daràn
Cal que hi pensem i que hi rumiem...
Què li farem?... Què li farem?...

(*A l'una, se giren tots i queden asseguts d'esquena en la mateixa positura de meditació.*)

Ja ho sé; la Sort va parlar clar:
no més li cal el bon usar...
De nostres manyes usarem,
tot lo que vulgui destorbem?
Queda acordat?

ELS FOLLETS

(*Tornant a fer un giravol i quedant de cara.*)

Queda acordat!...

EL PARE FOLLET

Senyor mussol, què os ha semblat?
(*El mussol s'alça i batent les ales i saltant fa:*)

EL MUSSOL

Crac, catacrac! Crac, crac, crac, crac!
(*Els follets s'alcen d'un salt.*)

EL PARE FOLLET

Sentiu com parla? És sorprenent...
Ja li farem, ja, un monument!...
I ara, follets, prompte a complî
tot lo que habem tractat aquí.

(Els follets fan una reverencia al mussol, que amb magestat, seguit del que li porta la qua, passa per entremig d'ella, i desapareix pel fons. Demprés, s'inclinen davant del Pare follet, i d'un salt desapareixen. Llavors aquest se treu una pipa, la carrega, l'encén i se'n va amb molta magestat. Demprés torna a sortir el Nasi.)

NASI

No sé pas com sortir de la boscuria.
Quant més m'hi endinzo, més espessa es torna.
Bah! Bah! Quedem's ací... De la mateixa
manera que sortir jo no puc ara,
ells no hi podrán entrar... Fòra quimeres,
i vinga, un bon menjar...

(Pica amb els esclops, i a terra apareix una plata plena de menjar.)

Així! I ara,
qui m'empeta la basa?

(A l'inclinar-se per a agafar lo que hi ha en la plata, un follet li surt de trascantó i li dóna un clatellot, desapareixent.)

Ai!

(Mirant enlaìre.)

Me sembla
que ha caigut una aglà. I què? Posem-s'hi?...

(Quan va a tornar a menjar, li surt el mussol per redera i amb l'ala li fa pecigolles al coll.)

Un borinot! Au, té!

(Li venta una plantofada; mes el mussol, amàtent, ja ha desaparescut, i ell giravolta amb tanta furia, que's planta un cop amb un arbre.)

Reira!! Sembla
que expressament ho facin... Lo qu'és ara,
no m'atraparàn pas.

(Se posa a quatre grapes, disposant-se a menjar amb la boca com un goç, quan un altre follet, venint-li per darrera, li salta per sobre, fugint; i sense que tingui temps d'anar-se'n el mussol, que està amagat redera d'ell, li clava una picada allà aon l'esquena perd el nom, desapareixent.)

Ai!... Ai!

(Sentint-se la picada.)

Dimoni,
quina punxada al... front!... Mala negada!...

(Agafant la plata i el menjar i tirant-ho tot cap a les bandes d'on l'amoinen.)

Té! Mala Sort! Així t'esmicoiessis!...
Punxa sarries! Poques vergonyes!... Murris!...

(Llavors se'n adona de que tot ho ha llençat, i es queda no més amb una pera a les mans.)

Peres?... No'n vull... I fins ací m'empaiten?
Així es morissin totes les pereres!...

MÚSICA

(Posant-se a cantar furiós.)

Qui diría, al contemplar-te,
tant sucosa i colorida,
que ara al lluny tinc d'engega-te,
car per mi estàs maleída?
I ta pell, vès qui ho diría,
sent tant fina o delicada,
qu'en el llot rodolaría?
Au, paga-ho d'una vegada.

(Fa l'acció de llençar-la.)

No, no, no; — serà millor
que ací et mati a mocegades,
en ta polpa tot dolçor.
Cop de dent, — ben furient...
i amb sols quatre queixelades
ja no'n queda pensament.

(Mocega la pera i escup, plè de fàstic.)

Maleída! Maleída!
sols de cucs estava plena.

Ai quin fàstic! És podrida.
Així s'acabés la mena.

(Cantant i escupint.)

Uix! Quin fàstic! La pudenta!
Tot me baixa! Tot me puja!
no serà pas més dolenta
l'alenada d'una bruixa...
Ex! ex! ex! peres, mai més.
Ni tant sols en confitura;
tot me sento del revés...
Quin torment, quin torment!
Si aquest fàstic no s'atura
perdré tot comediment!

(Escupint, fuig. Pel fons surten els follets i el Pare follet, que aguantant-se la panxa amb les mans i amb grotesques gambades li van al redera ballant fins que acaba la música. Demprés, a la poca estona, compareixen, abraçats i tremolant, la Nuria i en Janet; ella porta al braç un cistell, on hi du un troç de pà; arriven plens de fadiga i desalentats.)

JANET

Ai Nuria, no puc més...

NURIA

Apa, camina...
una mica tant sols; ja és més de mitja
nit... i el poble dèu ser...

JANET

No, germaneta:

no fingeixis pas més... Qui sab on para
el poble!... Ens hem perdut...

NURIA

I ara?

JANET

Nuria,
no'm vulguis enganyar...

NURIA

I en Nasi, en Nasi,
on serà?...

JANET, *ploriquejant*

Va robar-nos, va robar-nos...

NURIA, *mirant arreu*

Quina boscuria més espessa!... Sembla
que'ls arbres s'espesseixin i apilotin,
com tancant els camins! Entre les branques,
amb pena pot filtrar-s'hi un raig de lluna,
i tot ell és florit... Extranya cosa
sent al cor de l'hivern!... Qui sab!...

JANET, *interrompent-la*

Oh, Nuria!
serà el bosc encantat?

NURIA

Follets i fades
d'ell han fet llur estada; entre ses branques
hi fa niu el mussol i d'ell ne surten

les paoroses veus que'n les nits altes
desvetllen an els nois que jamai creuen...

JANET

Calla! Calla! Em fas por!...

NURIA

Per a nosaltres
no pot haber-hi res que més pô ens faci!...
Órfens i sense llar, perduts... i un dia
en que la Sort ens va venir a casa,
no'ns la van pendre, no: varen robar-nos-la..

JANET

Qui sab on som?...

NURIA

Calla! Quan sigui dia
farem camí altra volta.

JANET

Sents, germana?...
Quina armonía?...

MÚSICA

(Sona per l'espai una suau armonía; els dos nois, encantats, esguarden; pel bosc se difon una dolça claretat. A poc, quan la música fina, apareix, descalça i amb la roba tota espellifada, La pobreta, i se detura davant dels dos infants, contemplant-los.)

JANET, *a mitja veu*

Mira, allà: una noia.

LA POBRETA

Santa nit, germanets!... Estic perduda
dintre aquest bosc, i no trobo pas via;
porto els peus tot nafrats de la dureça
dels camins i dels arços de les vores.
No'm tindreu compassió?... Estic laçada,
i morint-me de fam. Dèu-me una almoina.
Deu vos ho pagarà, mes si os negaveu,
càstic tindreu...

NURIA

Som dissortats, nosaltres,
tant com pots ser-ho tu. També en la selva
ens hem perdut, i sols tenim per sostre
la volta del cel blau; i per dormir-nos,
la terra dura; i per menjâ, el recapte
que ànimes compassives van donar-nos...
Mcs què hi vol diri uu més? Vina amb nosaltres
i ens partirem tot quant tenim...

JANET, *treient del cistell un bocí de pà*

Té, menja,
encara ens queda això...

LA POBRETA

Mercès; recapte
no'm cal pas. Prou ne tinc amb la dolcesa
de les vostres paraules.

NURIA

Mes, no deies?...

LA POBRETA

No'm pregunteu res més... Jo sols volía
veure si el vostre cor a mes paraules
dava resposta...

JANET

Com te dius?...

LA POBRETA

Encara
no't cal sabê el meu nom. Soc tant petita,
que moltes voltes no se'm veu. De sobte
jo creixo tant i tant, qne fins arribo
al mateix sol, i tota resplandeixo.
Corro pel món cercant, cercant; un dia
vareig perdre...

NURIA

Què?

LA POBRETA

Res. Massa parlava...
Recordeu solsament que aquell qui hem troba
mai me troba debades. Que'n la vida
cal sols el bon usar...

NURIA, *esglaiada, comprenent*

Deu meu!

JANET, *igual*

Oh, Nuria!

LA POBRETA

I ara silenci, amaguem-nos... Sento
que algú s'atança; no hi ha por, seguiu-me

NURIA, *seguint-la amb Janet*

El cor me diu, Janet... oh, si ho sabíes...
Com que mai hem fet mal... nostre desgracia
un jorn acabarà...

JANET

Vols dir?

NURIA

Sí; vina.

(S'amaguen entre'ls primers arbres de l'esquerra.)

MÚSICA

NOIS

Veniu, veniu, tots els infants:
cantant ben fort dem-nos les mans
i així comenci nostra festa.
Amics follets, veniu, veniu,
la nit en joia ara ens somriu;
renovarem la gaia festa.

NOIES

S'han despertat totes les flors,
omplint l'espai de suaus sentors
la nit n'és tota perfumada.
Les veus a l'aire en chor llencem,

dem-nos les mans, la dança fem
sota l'ampar de l'estelada.

(Es donen les mans, fan la sardana, quan a l'aire de marxa entra pel fons una comitiva que'ls detura. El mussol, precedit del Pare follet i escoltat dels altres tres, avença magestuós.)

TOTS, *amb gran reverencia*

Sa magestat el mussol
a què ve? qu'és lo que vol?
Escoltem atentament
son magnífic parlament.

EL MUSSOL, *soroll imitat amb un xerric xerrac*

Crac, crac, crac, crac, crac, crac, crac!
catacrac, crac, crac, crac, crac!

(Xiula; demprés, alguns compassos de música, acabant amb els dos versos d'abans.)

TOTS

Heu sentit lo que ha contat?
Diu que un noi endiastrat
se n'ha entrat en la boscuria,
i déu ésser castigat.
Diu que tots atents estem
i que a lloc prompte ens posem:
qu'ell el punirà amb gran furia.
Apa, doncs: cuitem, cuitem.

(Fina la música. Marxen units, ballant, distribuint-se pels diferents indrets del bosc;

quan han desaparegut, i es queda sol el mussol en l'escena. amb els follets, surt la pobreta, que s'avença i diu:)

LA POBRETA

Santa nit, els amics...

EL PARE FOLLET, *fent tots una gran reverencia*

Oh, misenyora,
com aneu per el món tant mal vestida?...

LA POBRETA

Deixa-ho estar, que l'habit no fa al monjo...
(Cridant an en Janet i a la Nuria.)
Veniu, veniu.
(Estirant-los.)
Au, sense por...

JANET, *sortint arrapat a les faldilles de la Nuria*

Ai Nuria,
no'm deixis pas.

LA POBRETA, *presentant-los*

Són amics meus i vostres,
des d'avui...

EL PARE FOLLET, *danant-los la mà, mentres els altres follets fan una gran reverencia*

I per sempre.

JANET

Ja ho sab... Mani.

NURIA

No'ls hi oferim la nostra casa, saben...,
perquè, com el cargol, la duem sobre

EL PARE FOLLET

Molt bé, molt bé...

EL MUSSOL

Crac, crac, crac, crac!

JANET, *esverat*

Ai mare!

LA POBRETA

No tinguis por: és el mussol; salude'l.
(El mussol li allarga la pota, i en Janet, llevant-se la barretina, li besa.)

NURIA

Home, què fas? no és el rectó.

JANET

Ai filla,
com un no hi està fet!...
(Al besar-li la pota, el mussol el beneiex amb un ala. Fent un parell de saltirons.)
Crac! Crac!

NURIA, *no entenent-ls*

Què?

EL PARE FOLLET

Us dóna
mercès.

JANET

Ah, per servir-lo...

LA POBRETA

I ara prompte,
que ja el sento venir. Tu, Nuria, pensa
en tot lo que t'he dit. Al lloc, vosaltres,
ben amatents. Veniu, veniu, de joia
demprés tots cantarem, sereu per sempre
dels infants escollits que ací en la selva
viuen alegrement. Fins jo mateixa
alcançaré allò que tant temps cerco.

(Desapareixen per diferents indrets. Surt en Nasi, més indignat encara de lo que estava.)

NASI

Ja n'estic tip. D'ací no'm moc. Les cames
ja no'm poden portar. La set m'abrassa.
No sé com ho haig de fer; mes quan demano
quelcom en els esclops, bé prou m'ho donen.
Mes una extranya força desseguida
m'ho destorba. Probem altra vegada.

(Cridant.)

Un porró plè de vi.

(Li surt a terra. Ell l'agafa i molt satisfet es posa a beure al costat d'un arbre; mes d'una de les branques surt un follet, que li pren,

i demprés de fer el trago el deixa anar; el porró fuig enlaire.)

Mala negada...
Ja'n tinc prou, ja'n tinc prou. Menjar, depressa!

(*Li surt un altra plata de menjar als peus; ell l'ensuma llargament, amb mostres de gran satisfacció.*)

Quina flaire!... Renoi...

(Mes quan va a ajupir-se per a menjar, per derrera d'ell surt un follet, que passant-li per entremig de les cames, bufant, bufant, fa corre la plata fins a desaparèixer amb ella per la banda oposta. En Nasi, tot extranyat, l'esguarda, i per fi, decidit, va a empaitar-lo.)

On vas? Deture't...
Ah, lladre! Ja t'he vist! No t'escapes...

(*Mes a l'anar-se-li a tirar al damunt, cau de cara contra terra; quan s'alça, porta tota la cara plena de sang, i furiós, plorant, crida.*)

Malietsiga els esclops Sols me serveixen
per fer-me pendre mal. No'ls vull. Au, fòra!

(*Se'ls treu i furiós els llença, quedant-se assegut a terra plorant, quan sent una veu molt fonda que crida.*)

NURIA

Nasi!

NASI

Quin mal, ai!...

NURIA, *més aprop*

Nasi!

NASI

Qui és que'm crida?

NURIA, *més aprop*

Nasi!

NASI, *furiós*

No hi soc!

NURIA, *sortint*

Germà!...

NASI, *tapant-se el rostre*

La Nuria!...

NURIA, *molt trista*

Vina,
no'm deixis, t'he cercat.

NASI

Ves, ves!...

NURIA

Escolte'm...
cal que demanis als esclops...

NASI

No'm parlis
dels esclops.

NURIA

En Janet...

NASI

Sols fan desgracies!
i tu la culpa en tens, i tots; i ara
em pegaría a mi mateix, de rabia,
per haber-los furtat... i em tiraría
a un riu, si per qui aprop un ne passava...
Els hi llençat, ho sents?

NURIA, *amb un crit*

Què has fet? I ara
com ho farem? No sabs que sols ells poden
curâ al pobre Janet, qu'és mort?

NASI, *alarmant-se*

No, Nuria,
això no és pas vritat...

NURIA

No't dic mentida!
Tu ens has robat la Sort, i l'has llençada
quàn ens calía per a el germà nostre...
Els esclops de la Sort un altra volta
s'han perdut...

NASI, *cridant furiós*

Cap el riu de cap, oh Nasi!

(*Va per fugir quan arrenca la música i li surten per una banda un follet seguit de part del chor, i canten.*)

MÚSICA

CHORS

Perací no passaràs.

(*Fuig cap a l'altra banda, més surt un altre follet amb un chor, i canten.*)

D'aquest lloc no fugiràs.
I farem un escarment,
per memoria de la gent.
Ara ací et judicaràn,
i amb justicia fallaràn
els follets, jutges molt savis.
Tot seguit hagin fallat,
deixarem complimentat
lo que'ns dictin els séus llabis.

NASI, *agenollat*

Per compassió, vos juro que mai més ho faré;
un bon xicot des d'ara per sempre esdevindré.

CHOR, *voltant-lo*

Per ací no passaràs.
D'aquest lloc no fugiràs.
I farem un escarment,
per memoria de la gent.

(*Pel fons han sortit el mussol i el pare follet; fina la música. En Janet està entre'ls primers arbres de l'esquerra, amagat.*)

NASI

No hi tornaré mai més. Jo us ho prometo, vos ho juro... Perdó...

EL PARE FOLLET, *amb un gran crit*

Silenci, mano!

(Els dos follets, al costat del Nasi, armats de grossos garrots, fan un giravolt, arrevaçant-lo.)

EL PARE FOLLET, *molt solemne*

Per a complir nostra sentencia justa,
porteu lo necessari....

NASI, *tremolant*

Ai mare meva!...

(Els dos follets van a dintre.)

EL PARE FOLLET

Ajeu-te a terra!...

NASI

Per pietat!

EL PARE FOLLET

Ajeu-te!

(En Nasi, tremolant, ho fa, quan surten els dos follets amb la mitja lluna de trinxar.)

I ara, escolte-la bé, la gran sentencia:
« Contra el Nasi, dolent i malcarat,

el mussol i els follets han decretat:
que de sa pell se'n faci un gros timbal;
dels séus òssos, baquetes per tocâ'l,
i quan la seva carn sigui trinxada,
en farem butifarres per l'anyada.

NASI

No, no, per compassió. Mai en la vida
tornaré a fer res del que he fet.

NURIA

Deixeu-lo...
Jo ja el perdono...

EL PARE FOLLET

No n'hi ha prou. Caldría
que'n Janet també hi fos...

NASI, *a la Nuria*

Fes tu que vingui.

EL PARE FOLLET

No pot ser, car ha mort per culpa teva!

NASI, *desesperat*

Doncs així, dèu-me mort... Torneu-me a en-
[grunes!
Soc un lladre! un... no ho sé... Janet!...
(Deixant-se caure a terra; mes en Janet surt corrents, i abraçant-lo diu:)

JANET

Aixeque't!

Soc viu!

NASI

Janet! Janet!... Nuria! Germana!...

(S'abracen els tres germans, quan de sobte surt la pobreta, tota trasmudada en una mena de fada i portant a la mà els esclops meravellosos. Sona la mateixa música de la sortida d'aquesta figura.)

MÚSICA

LA POBRETA

Ací teniu la gran dama
a qui diuen la Sort gran;
no és pas de qui la demana,
és dels qui ho mereixeràn.
Dóna els bens i l'alegría
als qui en són mereixedors,
mes la malvestat congría
a l'entorn dels malfactors.

NURIA

Els esclops!

JANET

Era ella!...

NURIA

I altra volta

a la nostra miseria...

EL PARE FOLLET

No, vosaltres
restareu ací amb nos, plens de gaubança...

LA POBRETA

I ara, adéussiau; per valtres dolça joia
per sempre; i tu, malcarat Nasi,
per que record eternament ne guardis,
mira el càstic que't dono.

(Cridant.)

Mussol, prompte!

(Surt el mussol i li dóna un cop d'ala al cap, i els follets li arrenquen la barretina, sortint-li al Nasi unes llargues orelles (peludes de ruc.)

I ara, Sort, endavant: el món t'espera.

NURIA

Beneïda tu siguis, que al deixar-nos
la nostra vida radianta tornes
i alliçones al noi que'n mal usava.

EL PARE FOLLET

Beneída la Sort. Seguint-la an ella,
al meu palau vos porta. Bosc, transforma't!

(Desapareix; al mateix instant, tot el bosc es transforma en un gran i meravellós palau.)

QUADRE SEGÓN

MÚSICA

CHORS

Cantem, amics, cantem i fem la dança,
ja que ha finit tota tribulació;
resplandeixen els cors plens d'esperança,
el pervindre somriu plè de claror.
Dem-nos les mans i fem una garlanda,
que per perfum tingui nostres cançons;
els infants en el món de banda a banda
ens brandarem com uns florits plançons.

(Dancen barrejant-se els chors, mentres la Nuria canta.)

NURIA

Amb els ulls plens de claror,
i amb un baume de fiorida,
i amb un aire de cançó,
coronem la nostra vida.
Jocs, cançons i crits d'infants,
per arreu, sonin com ara;
mentres vibrin nostres cants,
és que'l món és jove encara

(Fins el mateix mussol es barreja a la dança.)

TOTS

Som la doll d'aiga per miracle eixida,
que banya els cims i omplena el gorc pregón.
Cantem, infants, cantem: la nova vida
bull en nosaltres i fa creixe el món.

(*Tots se barregen en la dança. La llum ho inonda tot. Gran alegría i soroll gran.*

SE TANCA LA CORTINA

Preu : 1'50 pessetes